

Förslag om gemensamma regler för skydd av slaktskyckling

Jordbruksdepartementet

2005-07-28

Dokumentbeteckning

KOM (2005) 221 slutlig

Förslag till rådets direktiv om fastställande av minimiregler för skydd av slaktskyckling

Sammanfattning

Förutom de allmänt hållna bestämmelserna i direktiv 98/58/EG om skydd av animalieproduktionens djur finns inga särskilda EG-bestämmelser som täcker skyddet av slaktskyckling. Därför har kommissionen sedan länge arbetat med ett utkast till förslag om särskilda regler. Redan i mars 2000 publicerade den Vetenskapliga kommittén för djurs hälsa och välfärd en rapport om slaktskycklingarnas välfärd och det är på bl.a. denna rapport samt på bestämmelser om hållandet av slaktskycklingar i vissa medlemsländer (främst Sverige och Danmark) som kommissionen grundar sitt förslag. Förslaget antogs av kommissionen den 30 maj 2005.

Förslaget innebär att gemensamma minimiregler för skydd av slaktskyckling införs. Förslaget innehåller även en artikel om märkning av kycklingkött.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Dokumentet innehåller förslag till gemensamma regler i form av ett minimidirektiv om skydd av slaktskyckling i besättningar med 100 djur eller fler och som inte är avelsbesättningar eller kläckerier.

Enligt förslaget får belägningsgraden (kg kyckling per kvadratmeter) inte överstiga 30 kg/m² såvida inte anläggningen uppfyller vissa specificerade krav vilket innebär att belägningsgraden får uppgå till 38 kg/m². För att få ha den högre belägningsgraden ställs bl.a. krav på djurmiljön och att djuren

kontrolleras extra noggrant vid slakt samt krav på utbildning av personal. Detta skall kontrolleras av behörig myndighet på gårdsnivå och av officiell veterinär på slakteriet. Uppfödare som haft den högre beläggningsgraden men som vid kontroll inte lever upp till kraven får inte längre ha den högre beläggningsgraden. Medlemsländerna skall tillförsäkra att den som ser till kycklingarna, fångar dem eller lastar dem har fått instruktioner om bl.a. befintlig djurskyddslagstiftning samt tillräcklig övning för att fullgöra sina arbetsuppgifter. Vidare skall medlemsländerna tillförsäkra att relevanta kurser finns tillgängliga. Kursinnehållet skall inriktas på djurskyddsaspekter och särskilt omfatta innehållet i direktivet, djurens fysiologi, drick- och ätbehov, djurens beteende och begreppet stress. Vidare skall kursen innehålla information om hur slaktkycklingar skall hanteras, särskilt vid infångning och vid transport samt nödslakt och avlivning.

Medlemsländerna skall också tillförsäkra att det finns ett system för kontroll och godkännande av kurserna. Ägaren eller den som håller kycklingarna skall kunna visa upp ett intyg som erkänns av den behöriga myndigheten och som visar att personen har genomgått sådana kurser eller på annat sätt har nått motsvarande erfarenhet. Senast två år efter att direktivet antagits skall Kommissionen för Europaparlamentet och Rådet lägga fram en rapport, åtföljd av eventuella lagförslag, som skall handla om ett eventuellt införande av ett obligatoriskt märkningssystem inom unionen beträffande märkning av kycklingkött, köttprodukter och köttberedningar baserat på djurskyddsstandarder.

Förslaget innehåller en översynsklausul som innebär att Kommissionen till Europaparlamentet och Rådet skall lägga fram en rapport om i vilken grad vissa genetiska parametrar kan ha en negativ inverkan på slaktkycklingars välbefinnande. Vid behov skall denna rapport åtföljas av lämpliga lagförslag. Rapporten skall grunda sig dels på information som Kommissionen ålägger medlemsländerna att skicka in och som handlar om kontroll och uppföljning vid slakterierna, bl.a. när det gäller fotskador och dödlighet. Dels skall Kommissionens rapport också grunda sig på ett vetenskapligt yttrande från den europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten, EFSA.

Medlemsstaterna skall se till att det finns nationella bestämmelser om straff i de fall reglerna i direktivet inte följs.

Medlemsstaterna skall se till att samtliga anläggningar uppfyller minst kraven i bilaga 1. I denna bilaga anges att vattenkopparna skall vara placerade och underhållna så att inte vattenspill förekommer, att foder alltid skall finnas tillgängligt och att detta inte får tas undan i mer än 12 timmar innan slakt och att alla kycklingar skall ha tillgång till en torr ströbädd. Vidare skall ventilationen vara tillräcklig och ljudnivån skall vara så låg som möjligt. Bilagan föreskriver även att alla byggnader skall ha en ljusintensitet på minst 20 lux och att ljuset skall följa en 24-timmarsrytm med totalt minst 8 timmars mörker inklusive en period om minst 4 timmars sammanhängande mörkerperiod. Alla kycklingar skall inspekteras minst två gånger per dag och man skall då passera dem på maximalt 3 meters avstånd. Kycklingar som är

allvarligt skadade, visar tecken på dålig hälsa och som kan förmodas lida skall behandlas eller avlivas omedelbart. De delar av byggnaden och den utrustning som kycklingar kommer i kontakt med skall rengöras grundligt och desinficeras varje gång som huset tömts och innan en ny flock tas in. Ägaren eller den som håller djuren skall registrera följande och se till att uppgifterna finns tillgängliga vid inspektion.

- Antalet insatta kycklingar,
- varifrån kycklingarna köpts,
- datum, kvantitet och typ av foder som levererats,
- behandlingar som utförts,
- dödligheten per dag och möjlig orsak,
- högsta och lägsta dagstemperatur,
- genomsnittsvikten på djuren när de sänts till slakt,
- antalet djur som sänts till slakt och antalet djur som är döda vid ankomst till slakteriet.

All stympling skall generellt vara förbjuden men enskilda medlemsländer får tillåta näbbtrimning för att förhindra fjäderplockning och kannibalism. Även kastrering av hankycklingar får tillåtas av enskilda medlemsländer.

I bilaga 2 anges en del av de krav som ställs för att anläggningen skall få hysa kycklingar vid en belägningsgrad om maximalt 38 kg per kvadratmeter. Uppfyller man enbart kraven i bilaga 1 får man använda en belägningsgrad om högst 30 kg per m². I bilaga 2 finns bl.a. krav på dokumentation av vissa tekniska detaljer om anläggningen och dess utrustning, t.ex. alarmsystem och back-up system om elektriciteten försvinner, produktionsmål, vilken veterinär som anläggningen anlitar, plan för inspektion inkl. vilken metod som används för avlivning och vilken metod som används vid insamling av djuren inför slakt.

Vidare skall temperaturen och den relativa fuktigheten i stallet registreras kontinuerligt och kycklingarnas vattenkonsumtion registreras dagligen. Koncentrationen av ammoniak får inte överstiga 20 ppm och koncentrationen av koldioxid får inte överstiga 3000 ppm.

Bilaga 3 innehåller ytterligare krav för att anläggningarna skall få använda den högre belägningsgraden. Kraven gäller inspektioner och riktar sig till den behöriga myndigheten som skall kontrollera att anläggningarna är utrustade och skötta så att en acceptabel djurskyddsnivå kan hållas. Myndigheten kan besluta att belägningsgraden skall sänkas om det uppstår problem.

Bilaga 4 innehåller bestämmelser om vilka kontroller och uppföljningar som skall göras på slakteriet, nämligen inspektioner av fothälsa och dödlighetsfrekvens.

I bilaga 5 finns krav på att de kurser som personal måste gå skall innehålla bl.a. lagstiftning och djurskydd. Kurserna skall åtminstone täcka EG-lagstiftningen om skydd av slaktkyckling och särskilt de bestämmelser som finns i bilagorna 1 och 2. Dessutom skall det ingå bl.a. information om fysiologi, beteende och vad som menas med ”stress”.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

I Sverige finns det, till skillnad från i de flesta EU-länder, reglerat i lag och föreskrifter hur slaktkycklingar skall inhysas och skötas. En viktig ekonomisk faktor är hur många kycklingar (mätt i antal kg) som man får ha per kvadratmeter golvarea. Detta regleras genom ett frivilligt ”djuromsorgsprogram” som i princip alla uppfödare har anslutit sig till. Omsorgsprogrammet innebär bl.a. att det vid varje kycklingslakteri finns en ansvarig veterinär som kontrollerar fothälsan hos de kycklingar som slaktats. Om fothälsan är dålig eller om veterinären upptäcker något annat att anmärka på går en ”larmsignal” till en s.k. riksläkare som åker ut till besättningen i fråga och kontrollerar och även ger råd och anvisningar. I denna kvalitetskontroll ingår också att riksläkaren besiktigar och kontrollerar skötseln av djuren och stallens funktion. De olika momenten poängsätts och den högsta tillåtna belägningsgraden fastställs beroende på uppnådd poängsumma.

Eftersom direktivförslaget skall innehålla minimiregler har det inga större effekter på de svenska reglerna. Den tydligaste skillnaden mellan förslagets regler och de svenska gäller belägningsgraderna. Där förslaget anger max 30 kg per kvadratmeter har vi 20 kg och motsvarande för förslagets 38 kg är i Sverige 36.

1.3 Budgetära konsekvenser

Förslaget bedöms inte ha några budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Den svenska inställningen är positiv till mycket i förslaget. Vi har aktivt varit med och utarbetat utkastet. Vi anser emellertid att förslaget borde varit strängare, bl.a. i fråga om de föreslagna belägningsgraderna och om djurmiljön i stallarna. En viktig fråga kommer att vara hur hög belägningsgraden skall vara. Enligt förslaget får belägningsgraden inte överstiga 30 kg (i Sverige gäller 20 kg) utom i de fall anläggningen uppfyller

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

De flesta medlemsstater välkomnar gemensamma regler om skydd av slaktkyckling. Tyskland och Danmark har klart uttalat att de stöder förslaget. Flera medlemsländer, särskilt Frankrike, Slovakien och Tjeckien anser att det krävs en mer omfattande ekonomisk analys.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet har ännu inte tagit ställning till förslaget.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har remissbehandlats av Djurskyddsmyndigheten (Myndighetens diarienummer: 2005-1180). Förslaget sändes till 81 instanser varav 21 har svarat med synpunkter på remissen och två instanser har meddelat att de avstår från att yttra sig. Av dem som svarat är tre stycken länsstyrelser, sex kommuner, tre statliga myndigheter, tre universitetsinstitutioner, sju bransch- eller intresseorganisationer samt ett företag. Nedan följer ett kortfattat sammandrag av instansernas yttranden.

Generellt är remissinstanserna positiva till att området nu blir reglerat på EU-nivå eftersom många medlemsländer i dag saknar bindande regelverk för djurskydd när det gäller slaktkyckling. Livsmedelsverket och Svensk Fågel anser att bestämmelserna borde utformas som en förordning i stället för ett direktiv. Länsstyrelserna i Skåne och Örebro län samt Djurskyddet Sverige och Förbundet Djurens rätt anser däremot att ett minimidirektiv är att föredra så att medlemsländer kan ha strängare regler.

Instanserna har delade meningar om storleken på de besättningar som skall omfattas av direktivet. Tre instanser anser att den undre gränsen bör vara högre än 100 fåglar, nämligen 200, 500 eller 1000 stycken.

Flera instanser välkomnar kraven på utbildning och handledning som föreslås för personer som hanterar kycklingar. Lantbrukarnas riksförbund (LRF) och Svensk Fågel önskar tydligare och likvärdiga krav angående utfärdandet av utbildningsintyg.

LRF, Djurskyddet Sverige, Svensk Fågel och Förbundet Djurens Rätt anser att förslaget om märkning av kycklingkött är positivt.

Angående bilaga 1 anser Livsmedelsverket (SLV), Institutionen för husdjurens utfodring och vård vid Sveriges lantbruksuniversitet och Svensk Fågel att det kan vara positivt för kycklingarna om de utfodras med korta uppehåll, s.k. måltidsutfodring i stället för att de ständigt skall ha tillgång till foder. SLV, Institutionen för husdjurens utfodring och vård vid Sveriges

lantbruksuniversitet, Svensk Fågel och Djurskyddet Sverige anser att långa mörkerperioder kan öka risken för skador på kycklingarna och föreslår 4 eller möjligen 5 timmar i stället för 8 timmar. Förbundet Djurens Rätt föreslår 6-12 timmar och en ljusintensitet på 20-100 lux under den ljusa perioden. Svensk Fågel anser att intensiteten inte bör regleras men att djuren skall ha minst 15 lux första veckan och sedan minst 5 lux. Flertalet remissinstanser anser att näbbtrimning och kastration inte bör vara tillåtet.

Beträffande bilaga 2 anser Svensk Fågel att det bör vara möjlighet att delegera uppgiften att godkänna ökad beläggning till organisationer eller personer som den behöriga myndigheten godkänt, med årlig rapportering till myndigheten såsom i dag sker enligt den svenska modellen. Angående maximalt tillåten ammoniakhalt föreslår olika remissinstanser olika värden mellan 10 och 25 ppm.

Angående bilaga 3 anser Länsstyrelsen i Skåne län att det är mycket bra att kontroll av besättningar med hög beläggning sker och att möjligheter till åtgärder finns. Förbundet Djurens Rätt anser att den föreslagna regleringen är mycket svag.

Beträffande bilaga 4 anser Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) att den föreslagna gränsen för dödlighet bör höjas. Även SLV, SLU och Svensk Fågel har synpunkter på dödligheten och föreslår en dödlighetsgräns på 0,1% multiplicerat med slaktåldern i dagar. Djurskyddet Sverige och Förbundet Djurens Rätt anser att ytterligare parametrar skall registreras och beaktas på slakteriet, t.ex. bröstblåsor.

Angående bilaga 5 anser SVA att även information om vilka avlivningsmetoder som är tillåtna bör ingå. Även Förbundet Djurens Rätt föreslår utökat kursinnehåll.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att behandlas i rådsarbetsgrupp under hösten. Ordförandelandet planerar för ett rådsbeslut före årsskiftet. Om parlamentet behandlar förslaget under hösten 2005 är det inte omöjligt att arbetet kan gå enligt ordförandelandets plan.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 37 i EG-fördraget. Beslut tas av rådet med kvalificerad majoritet.

3.3 Fackuttryck/termer

Slaktkyckling eller broiler: Snabbväxande kycklingar som slaktas vid ca 5 veckors ålder. ppm: förkortning för "parts per million".

